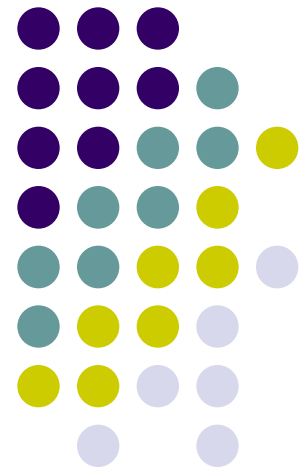
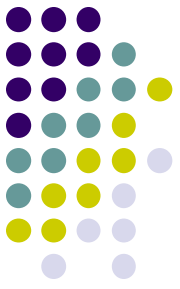

Anatomie textu

Jednotlivé prvky odborného textu

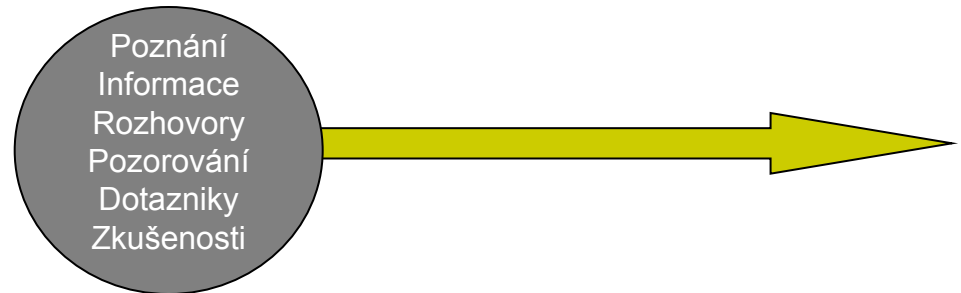

Situace autora textu

- Disponuje určitým poznáním k tématu
- Má s ním nějaké zkušenosti - předporozumění
- Stanovil si výzkumný cíl
- Vyhledal k němu nějaké dokumenty
- Učinil si vlastní výzkumné šetření
- Dozvěděl se zajímavé informace

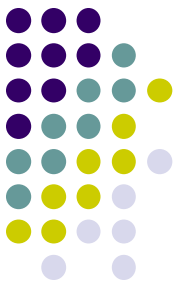
A nyní musí vše převést do lineárního textu, který bude

- sledovat jeden cíl
- souvislý a soudržný
- srozumitelný
- odpovídající žánru

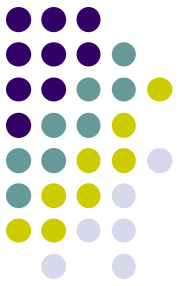

**K tomu potřebuje znát a rozvíjet jednotlivé prvky,
které utvářejí anatomii textu.**

Přehled prvků odborného textu

- Cíl
- Téma
- Réma
- Tvrzení
- Argument
- Antitéma

Cíl

Text potřebuje centrální bod, ohnisko, kolem něhož se vše "točí".

Přesně formulovaný cíl práce.

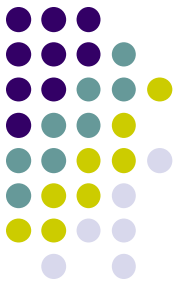
Cíl určuje obsah všech částí textu a je v nich výslovně uváděn.

Cíl

- musíme před začátkem práce **konkrétně stanovit**
- v průběhu si jej **jasně uvědomovat**
- všechny části práce k němu **výslovně vztahovat**

Jakkoliv složité členění má text, sleduje vždy
jen jeden cíl.

Téma a réma

Ke stanovenému cíli postupujeme
rozvíjením dvou základních prvků v textu

téma-réma.

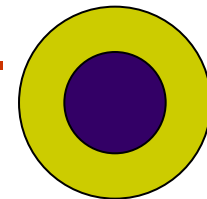
Téma je tím, z čeho vycházíme.

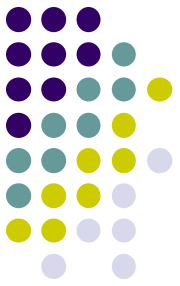
Východisko pro stanovení cíle, pro hledání pramenů.

Réma je nový prvek.

Nová informace a nové zjištění, ke kterému na základě stanoveného cíle a s ním souvisejících **otázek** docházíme.

Réma je jádrem nového sdělení.

Model textu

Téma a réma bývá v textu zpracovááno postupně.

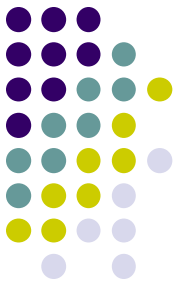
Například:

- **Téma1** Co už se o tématu ví.
- **Réma1** Formulace otázek, jaké otázky v souvislosti s mým cílem vyvstávají.
- **Téma 2** Co všechno s mým cílem ještě souvisí, co je třeba brát v úvahu
- **Réma 2** Jak odpovídají na mou otázku odborníci, jaké jsou jejich argumenty
- **Réma 3** Výsledky dotazníkového šetření
- **Réma 4** Interpretace výsledků a jejich vzájemné porovnání
- **Réma 5** Formulace závěrů

Antitéma

- **AT** Zde autor předkládá problémy, které jsou vzhledem k probíranému tématu vhodné k dalšímu zpracování.

Tvrzení a argumenty

Různá tvrzení je třeba v textu dokazovat – formulovat argumenty,

- **Vnější argumenty**

- publikovaný úsudek odborníka
- zákon
- tvrzení kompetentních osob
- historická fakta

- **Vnitřní argumenty**

- definování dané věci
- přímé souvislosti

- **Vnější argumentace induktivní (zdůvodňujeme)**

Paní XY je závislá na alkoholu, protože to potvrdil odborný test, kterému se podrobila v protialkoholní poradně PL Bohnice v březnu t.r.

- **Vnitřní argumentace deduktivní (uzuzujeme)**

Paní XY nemůže ráno začít s jakoukoliv činností, aniž by si dala svou skleničku vodky, stavy opilosti jí znemožňují získat práci a udržet si, aby získala svou denní dávku alkoholu, manipuluje s lidmi ve svém okolí a ztrácí důvěru nejbližších lidí. Z těchto skutečností lze usuzovat, že je již na alkoholu zcela závislá.

Tvrzení a argumenty

- **Argument**

musí pocházet **z věrohodného zdroje.**

Věrohodné argumenty jsou vystavěny:

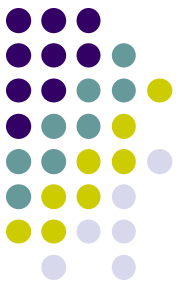
- na základě **citací z literatury** s uvedením bibliografie.
- na základě **výzkumného šetření** s konkrétními výsledky
- na základě **systematického pozorování**
- na základě **statistik** podle obecně přijímaných metod v daném oboru

- **Tvrzení:**

musí být **přesně formulována**

musí být **vymezena jejich platnost**

Nevhodná argumentace

- **Základní chyba**

Při svém dokazování vycházíme z informace, která je jednostranná, zkreslená nebo neúplná.

- **Mimoběžné zacílení**

V textu uvádíme tvrzení, která se míjejí s naším cílem.

(Hovoříme o historii šikany ve světových organizacích, když je cílem zkoumat možné příčiny šikany.)

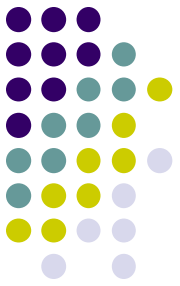
- **Generalizace**

Z malého počtu jevů vyvozujeme nepřiměřená zobecněná tvrzení.

Pokud někde něco platí, nemůžeme z toho vyvodit, že to platí všude. Výpovědi je třeba odstupňovat, podmiňovat.

- **Emocionální argumentace**

Vychází z autorových pocitů, z vlastního přesvědčení. Tento způsob argumentace narušuje věrohodnost práce. *(Vegetariánství je jediný přijatelný způsob života, při kterém nejsou tak krutě zabíjena nevinná zvířata.)*

Antitéma

- Nazýváme tak část v závěru práce, ve které sdělujeme:
  - Jaké další výzkumné cíle by bylo žádoucí v souvislosti s daným tématem ještě zkoumat
  - Jakých dalších témat se daný odborný text dotýká.